

TELEGRAPFULU ROMANU.

Telegraful este de done ori pe săptămâna : joia și Dumineca. — Prenumeratunii se face în Sibiul la expediția foiei pe afara la c. r. poște, cu banigată prin scrisori francate, adresate către expediția. Pretul prenumeratului pentru Sibiul este pe anu 7. fl. v. p. și pentru o jumătate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte părți ale Transilvaniei și per-

Nr. 7. ANULU XVIII.

Sabiul, în 22 Ianuarie (3 Februarie) 1870.

PROGRAMA

Despre ordinea esamenelor semestr. 1869/70 tienende cu clericii institutului archidiecesanu pedagogico-teologicu din Sibiul.

Dînă	Inainte de amădi începutul la 9 ore	dupa amădi la 3 ore.
Sambata 24 Ian.	Pastorală; clericii an. III; Gramatică pedag. anului I și II.	Introducerea în s. scriptura, cl. a. I.
Luni, 26 Ian.	Morală, clericii anului alu II.	Comput. lu, pedagogii an. I și II.
Marti, 27 Ian.	Istoria bisericăsca, clericii anului I.	Esegetică, clericii an. II.
Mercuri, 28 Ian.	Dreptul canoniciu, clericii an. II.	Geografie, pedag. an. I și II.
Joi, 29 Ian.	Retorica, cl. an. III, ped. a. I. religia, an. II. Istoria biser.	Pedagogie, cl. a. III. și ped. a. II.
Vineri, 30 Ian.	Dogmatică, clericii an. I.	
Sambata, 31 Ian.		

O parere individuală.

Publicul nostru încă a avut ocazie să celi în numerul trecut al foiei noastre între „Varietăți” o telegramă dela Turda, reprodusa după „Albină”, în carea nu se anunță, ca în legături române din lăute părțile Transilvaniei a decis să se pună în contielegere cu lăute naționale nemultumite să conlucră la restornarea sistemului de fată.

Lucrul acesta pre câtă de momentuos pre atâtă și de delicat, bine apreciatu, are fără multe lături. A le deslușit pre lăute se cere unu studiu fără bine pipaiu, căci o smintea cătu de mica în trensul aduce mari daune națunei, a cărei sorti suntu legate de densulu. Acesta e motivul care ne face să nu frecem cu vederea telegramului mențiunut mai susu, dără totu-odata să luămă în privire numai partea cea mai esențială a cestionei.

Partea cea mai esențială ce este să se luă aici în considerație suntemu noi insine. De aceea nu se obtrude la locul celu dintâi întrebarea, ca cine suntemu noi ?

Noi români din imperiul austro-magiar suntem o parte din milioanele românilor din orientul Europei, suntem o parte din rasă cea mare latine, carea propria la o miliardă în Europa.

Sa remanem la noi cesti din imperiu, cări suntemu de o limbă, de unele și acele-si obiceiuri, în unele și acele-si referințe politice, sa cauțăm în giurul nostru și vomu astă, ca noi, fatia cu naținile neromâne din acela-si imperiu suntemu ună din cele trei națiuni, cări în privința omogenităției, multimei, și în privința vitalităției suntemu în impregiurări mai favorabili decât multe alte. Din considerația acestei de sine nu se poate imbiu ambiciunea, ca suntemu unu factoru, carele pre lângă o buna conduceare și o buna disciplina, nu e de desprețuitu în ori ce combinație politica.

Amu înțiatu noi notitia de impregiurarea acestei ? nu voimă acum să vorbim. Înse fiindu ca considerația acestei are substratul realu, ca suntem unu elementu corespondentioru de a jucă unu rolă mai însemnatu, ne face să meditămu asupra întrebării, de că este consultu, că noi să alergămu acum pre la usile altor naționalități, său fractiuni de rasa mai mici decât noi, și quasi să implorămu sprinirea loru.

Noi respundemus ca nu. Demnitatea noastră, de că tienemus ceva la ea, ni impune a cugetă mai multu despre noi.

Dări mai vine și alta impregiurare. Suntemu noi siguri, ca acei, despre cari se dice ca sa ne punem cu ei în contielegere, ne primescu ?

Cându ajungemus sa ne punem întrebarea acestei, unu simtiemus de umilităția ne amenintia înimă și ne sioptesce energicu, ca nu e acestea călea, carea sa ne duca către conservarea demnităției și existenței noastre naționale. Alte suntu căile că-

tra acestei. Noi trebuie să îngrijimă de constituirea, disciplinarea noastră în launtru, prin carea să manifestăm puterea vitalității noastre și atunci nu va fi lipsă să lovimă în usia nimenui, că sa ne deschida. Altii să vina la noi și să ne cera consulul nostru la unu ce, unde se aiba să interesele noastre spațialu celu mai comodu de a fi, de a se desvoltă. Séu de că voimă să simu mai modesti să nu pretendem să vina altii la noi, atunci, de că interesele ne suntu egali, aceste ne voru aduce de siguru laolalta.

Déca este cine-va între noi, carele vrea să facă ce-va pentru naținea noastră, lucre în sinulu ei, lucre afara de ea în locul unde i sta terenul deschis, carele astăzi este constituiunea tierei și atunci va face merită pentru naținea noastră.

Va dñe cinevă ca acestei e asuprileitoria pentru noi. Bine ; lucre ori care că părțile asuprileitorie sa cada, lucre ori care că în locul aceloră sa se pună ceva favoritoriu și prin acestei va deveni unu parinte alu națunei sele.

Atâtă deocam-data, rezervându-ne de a reveni ore cându mai tardu asupr'a acestei teme, va se dica, asupr'a părților ei speciali.

Până atunci noi atragemu atenția numerozilor nostri naționali asupr'a impregiurării, ca gândescuse ei că ce politica urmează prin asemenea pasă după ceea ce vedem de vre-o cinci ani începe ? Noi studiindu-o și urmarindu-o amu ajunsu la judecată aceea, ca nu amu puté dă acelei politice unu atributu patriotic și național romanesu. Anticipându dicemu, ca ea nu corespunde naționalității noastre, situatiunei noastre geografice, dezvoltării culturale și altori de felul acesta. Că sa nu simu reu inteleși mai adangemu, ca noi nu presuponem reu din partea criva, ei ne temem, ca din consecințele politicei urmato de cinci ani, interesele noastre se potu pericolă, de că sa ne ferescă D-die pre toti și pre lăute popoarele din resaritul Europei.

Evenimente politice.

Senatul imperial a gatau în desbaterea asupr'a responsului la cuventul de tronu. Prin acestei valurile oratoresci s'au asiediatu și eu densele și sgomotul diurnalisticu pentru vre-o căte-va momente.

Vorbirea lui Beust se comenteză și acum mereu în modori fără varie. Opusatiunea din Cislătană și astă acum pré neprecisa, pré vaga în expresioni, și nepromisioria în realitate de nimică. Dñariile unguresci, care stau mai aproape de guvern și de partidul lui din contra o astă mai buna. Se vede că cuventarea e o opera de diplomatiă, carea pre câtă o intorsi mai multu pre atâtă arata și mai multe fetie, incăndu căndu multiamesc pre unii căndu pre altii.

Crivoscianii suntu impacati. Unele dñarie din Viena facu cele mai amare sarcasme din impacarea

tre provinciale din Monarchia pe anu 8 fl. era pe o jumătate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. și bieri straine pe anu 12 pă 1/2, anu 6 fl. v. a.

Inserațile se plătesc pentru într-o óra cu 7. er. circ. și pentru a doua óra cu 5 1/2 er. și pentru a treia repetire cu 3 1/4 er. v. a.

acestă și nu credu într-o nici decum. Soldatii nu se misca de acolo, ci rămănu în numerul completu de pâna acum.

Din afară e putină de însemnatu.

Dietă Ungariei.

In siedintă din 22 Ian. prezintă notariul I. Cráky, după autenticarea protocolui siedintei premergătoare, rezultatul desbaterei a casei magnatilor despre proiectul de lege, privatioru la abrogarea pededselor corporali,

Min. Gorove răga casă, a luă câtă mai în grăba la desbatere conveniunea suplementară de negoțiu, încheiată cu Engleră, de óre-ce conveniunea insasi contiene clausule, ca pâna în 11 Februarie să fie ratificată ; mai departe răga min. casă a pertractă în ună din cele mai de aproape siedintie proiectul de lege relativ la judecătorie de burse, care în casă boierilor asemenea incătuva s'au modificat. Casă aprobă acestea.

Paulini = Tóth lăco m'n. de culte urmatoreea interpellare : Preotul Hurban fu din partea juratilor și judecătoriei de presa condamnat la o pedepsă mai lungă de carceru; familiile cea numerosă a acelui deveni în urmă acestei condamnări intr'o stare deprimitorie; colegii protestanti și el preotu pregătira o petitione spre a o susține regelui, pentru de a efectua amnistierea lui Hurban; min. de culte a îndreptat către superintendentul protestantic o ordinare prin care a urgetu împedirea unei astufuli de agitație ; vorbitorul întrăba pre min. : care lege opresce adresarea către rege ; în urmă cărei legi se consideră contrasemnarea unei petiții de amnistie, agitatione, și care suntu causele speciale a unei astufuli de procederi.

Irányi întrăba pre ministeriu, ca suntem în Ungaria deomiri și orduri legate de naștere și contrasemnată min. vră o denumire de acestea.

Din partea comisiunii de imunitate referă P. Hoffmann în cauza deputatilor Berzenczy, Racoczy și Miletics. Comisiunea de imunitate propune a se concede intentarea de procesu contra acelora deputati. Referatul comisiunii se tipăresce și se va pune la ordinea dilei.

La ordinea dilei e continuarea desbaterei speciale despre bugetul ministerului de finanțe ; se aprobă deosebitelor despartimentale ale min. de fin. : pentru direcția finanțială 4,152,300 fl. pentru catastrale 440,000 fl., pentru academii montana din Siemnitz 69,800 fl. etc. Sumă întrăga votata pentru acestu ministeriu e 43.519,668 fl.

Sau lipsă și unelă ramuri din venitele statului, și adeca : contribuția directă cu 54,260,000 fl., contr. de consum 13,600,000 fl. taxele 10,873,000 fl. accisele 38,259,000 fl.; modificări nu s'au facut.

In siedintă din 24 Ian. interpelăza, după fizirea formalelor, repr. Rudnay pre min. de finanțe, din ce cauza s'au înființat în comună Holitsch, care e fără neindemnăna, oficiul salinaru ?

Ministrul respondă, că înființarea oficiulilor salinari la margine e oportuna, că locuitorii de acolo să nu se provadă cu sare din Galatz.

B. Hulász interpelăza pre ministrul de culte, de ce se admite manualul de statistică a lui Conck la universitatea din Pest'a, de óre-ce trătează manualul acela Ungaria că o parte întregitoria a Austriei.

Fr. Berecz interpelăza pre min. de culte din cauza certelor despre scările confesionale din Gyöngyös.

La ordinea dilei sta continuarea desbaterei despre bugetul ministerului de finanțe.

E. Simonyi întrebă, de ce a stabilit regula în Pest'a localu de vendiare pentru produse montane, de vreme ce să preliminatu pentru elu o dauna de 54,000 fl.

Ministrul respunde că statul trage unu venit sârte însemnatu din acel'a localu de vendiare.

Dupa aceea se incuvintă venitele statului din erariu mobile in suma de 185,900 fl. asemenea se incuvintă fără desbatere titl'a „spese diferite“ in suma de 51,000 fl., la titl'a „diferite venite“ aprobată in sum'a de 238,200 fl. se incinge o desbatere mai lungă.

Irányi întrebă, ca unde suntu venitele din bonurile episcopilor vacante, de ore-ce acele, conform unei legi vechie, au a curge in erariu.

Min. respunde că astfelui de venite nu iau venitul înainte. Ministrul cultelor administrează fondul religionar, dinsu va scî de acele venite.

Ladigh propune a se predă administrarea dîselor venite ministrului de finanțe.

C. Tisză urgează a se decide cestiușa.

Se intinde o desbatere lungă in cestiușa acăstă, la care iau mai multi deputati parte.

In fine se amâna deciderea cestiușei până când va potă respunde ministrul cultelor in caș'a din cestiușe.

Se votăza venitul ministerului de finanțe in suma de 140,685,900 fl.

In siedintă din 25 Ian. propune Lindner, după autenticarea protocolului, unu proiect de conchus, in urm'a căruia sa se introduca in tōte scōlele gimnasiale magiare stenografiă, că studiu obligeat. Ministrul instructiunii publice sa se voteze 30,000 fl. spre acelu scopu.

La ordinea dilei e votarea estraordinariului din bugetul ministerului de finanțe.

Pentru garantă intereselor căilor ferate e unu milionu preliminatu.

D. Irányi întrebă, pentru care căi ferate se recere acăstă garantă.

Ministrul de finanțe, Lonyay respunde că pentru calea ferată din Transilvania, pentru Alföld-Fiume, Hatvan-Miskolci și altele. Se va propune casei inca in decurgerea anului acestuia unu proiect de lege despre garantă intereselor căilor ferate.

Dupa o desbatere mai lungă se incuvintă pretiul de cumpărare alu dominiului Kis-Bér in form'a preliminata de ministeriu.

Căs'a votăza estraordinariulu speselor min. de finanțe in suma de 5,932,250 fl.

Irányi interpelăza pre ministrul de finanțe, ca mai demultu, s'au acu s'au vendutu bonurile statului, a căroru pretiu e preliminatu?

Min. respunde că unele demultu, iera altele acu se vendu.

Irányi observă ca spre aceea se recere aprobația legislativei.

De aceea-si parere e si C. Ghiczy.

Ministrul Lonyay recunoște in principiu, ca e de lipsa aprobarea camerei, crede inse, ca ca-

mer'a nu va avea nici voia nici tempu de a tractă specialu despre ori si care bonu ce se vende.

C. Tisză pretinde a se specifică celu pu-cin complexe mai mari de bunuri vendute.

Presedintele min. conte Andrásy face camerei cunoscutu, ca conveniunea de telegrafu incheiată cu Holandia și Germania, e sanctionata de M. Seă.

Urmăzu la ordinea dilei bugetul ministerului de comunicatiune.

Min. de comunicatiune Micó röga cas'a, a votă samele dejă preliminate pentru drumuri.

E. Simonyi revenindu la tem'a sea din siedintă din 15 Ian. enumera iera-si peccatele ministerului de comunicatiune. Drumurile suntu deca-dute, Dunarea și Tis'a nu suntu regulate, canale nu avem. Atentiunea ministerului e indreptata numai cătra clădirile linielor ferate. Pentru concessiunea clădirii căilor ferate nu s'a eschis concursu. In ministerul de comunicatiune nu suntu denumiti unguri, sub pretestu, ca in Ungaria nu se află omeni cu calificati spro aceea; continuându mai departe in modul acesta a atacă ministerul de comunicatiune prin date sigure, cere deslușire despu-tate afirmările sale.

In siedintă din 26 Ian. anuncia Gajzág care esceptionalmente in locul lui Somssich, presedinte, unele petiții incuse.

Vucovics întrebă, de ce n'a facut Gajzág casei cunoscute, din ce cauza nu presiede presedintele alesu, de ore ce vinu astazi la per-tractare obiecte sârte însemnate, Gajzág insă s'a dovedit la mai multe ocasiuni de ne aptu spre conducerea presidiului.

Gajzág respunde, ca nu e deoblegatul a dă causele, din care nu presiedeaza Somssich. Deși elu insuși are pucina aptitudine spre conducerea presidiului, totusi crede, că cas'a a presupus in elu calificatiunea receruta cându l'a alesu de vice-presedinte.

Somssich declară, că voiesce a vorbi că reprezentante despu bugetul ministerului de comunicatiune. De vreme ce inse regulamentul determină, ca presedintele, de către voiesce a luă parte la desbatere, nu poate presedé, s'a vedutu silitu a predă presidiul primului vicepresedinte (aplausu.)

Trecendu la ordinea dilei se continua desbaterea despu bugetul ministerului de comunicatiune.

Min. conte Micó înăndu cuventulu nu voiesce a reflectă la invectivele personale, ce i le-a facut E. Simonyi in siedintă de ieri, ci se marginesc a respinge numai atacurile facute ministerului că atare. Min. combată prin o vorbire mai lungă afirmările lui E. Simonyi cu succesu.

Contele E. Zichy întrebă pre min. de com. conchiamat'au o ancueta spre regularea cestiușei tarifelor pentru căile ferate? Revenindu oratorele la bugetu min. de com. și exprima nemultă mirea cu arangiarea directiunii pentru clădirile linielor ferate și cu neconsiderarea ungurilor la ocuparea posturilor.

Representantele Ivánka și secretariul camerei E. Hollán se încercă din respulteri a aperă,

prin vorbiri sârte lungi, atât'a pre ministrul cătu si ministerul de comunicatiune.

D. Irányi se silesce, a sustiné atacurile facute de Simonyi, si a paralizat reflectările lui Ivánka și Hollán.

Repusu la „o rugare in interesulu romanismului.“*)

Domnule Redactor! In nr. 3 alu stimatului diuariu „Telegrafulu Romanu“ pre care-lu redigetă au esită o corespondintă din Fagaras, sub titlu: „O rugare in interesulu romanismului“ subscrisa de dlu Ioanu Dim'a Petrasicu, care corespondintă s'au reproodusu si de alte diuari române.

Însinuarea si inaugurația scolei capitale gr. or. din Fagaras numita: „Negru Voda“, pre care-lu corespondinte o descrie, este on. publicu cetitoru de altmintrea cunoscute de ajunsu mai de multu din acelu diuariu, si s'au si primitu de obsce cu cea mai mare bucuria si placere; si eu credu, ca si apelulu care-lu face dlu corespondinte cu generalul scopu in acelu articulu cătra domnii autori si jurnalisti români spre a darui pentru bibliotecă numitei scoli căte unu exemplarul din opurile si novele domniei lor, va avea si postescu se aiba rezultatul dorit.

Ceea ce din acăstă corespondintă nu au facut efectu imbucuratoriu, ba chiaru au irritat inimile fostilor granitieri din regimentulu rom. I. suntu afirmările si invinovatirile cele grosolană, care le trantesce d. coresp. in satu tuturor granitierilor din regimentulu nostru fără deosebire, sub titlu: „mici digresioni“ in aline'a a patra, pre care supunendu-le că cunoscute de on. publicu cetitoriu, nu le mai ciediu aici.

Cându asiā dara, după intielesulu primului pasajul din numit'a aline'a dlu coresp. aru si avutu de a dispune preste singurelulu fondu alu granitierilor nostri, si cu deosebire alu celor din acel districtu, atunci de bona séma insinuarea scolei din cestiușe nu aru si costatul nici unu altu sacrificiu nici multe alte ostenele, (se scie sârte bine, cine au facut sacrificii — si cine s'a ostenu) ca cu unu fondu cum e alu granitierilor nostri s'aru si pututu insinuă usioru o scola, si poate si mai multe. Aici se pare, ca dlu corespondinte seu nu scie seu nu vrē se scie, ca fagarasianii, că atari, nu au fostu granitieri, prin urmare nu au parte si dreptu la acelu fondu granitierescu, si proprietarii acelui fondu inca nu au votat până acum ridicarea acelei scoli in Fagaras, avendu in prim'a linia destula lipsa de scolele lor propriu in cele 82 de comune, din fostul numit'u regimentu.

Afirmarea d. corespondintă ca déca granitierii nostri aru si isbutit până acum ca naseudenii, se puna mân'a pre fondu că acei's, si déca comunele nôstre foste granitieri aru si pasit u si luerat solidari cu naseudenii, poate ca astazi aru dispone de fondu — nu e temeinica, de locu, pentru ca referintele intre regimentulu nostru si alu naseu-

*) Cele-lalte diuari nationale, care au publicat articolu, suntu rugate cu totu respectulu, a reproduce si acestu respuusu.

FOISIORA.

Cuventare tienuta la redeschiderea conferintelor elevilor institutului teologic-co-pedagogic din Sabiu.

(Capetu.)

2. Putem castiga sârte multu din vieti'a parlamentaria, adeca putem inveti cum se ne purtăm in adunări. Mâne poimâne vomu est in vieti'a publica si vomu veni in feliuri de adunări si apoi cum ne va căde, deca nu ne vomu scî purtă in acestea? Multi dintre noi se voru face mai curendu său mai tardiu preot si voru veni in școli de a conduce sinodulu parochialu, dara cum lu vomu conduce, deca ei insisi voru avea lipsa de conducere? Cum voru scî ei ce regule si ce ordine se tien la retractarea obiectelor, la votare si altele asemenea, deca nu voru avea aceste cunoscintie castigate de mai înainte?

Multi dintre noi se voru face invetatori si voru veni in conferintie invetatoresci, si cătu de greu le va căde deca nu se voru scî purtă in aceste, si cum voru pută ei duce protocolul in aceste

conferintie, in vre-unu sinodu parochialu, său in alte adunări, deca ei nici odata nu s'au ocupat cu asiā ce-va? Ací poate cine-va se inveti totu acestea, deca va avea cătu de putena atentiu in decursulu siedintelor.

3. Putem trage si folosulu acel'a, ca ne castigâmu presintia, adeca no dedâmu a vorbi in publicu fără sfiela si fără temere. Căci poate cine-va se aiba pareri si cunoscintie cătu de bune, dara totusi deca nu e dedat a vorbi in publicu, căndu se află in vre-o societate ori in vre-o adunare, său se sfiese a se sculă se vorbescă, său deca se scola, vine in perplexitate, vine in confusione si nu scie ce se mai vorbescă Presintia asiā dera inca este unu folosu sârte mare, ce-lu putem trage din conveniriile nôstre. Ací poate fia-care său se pasișca insuși eu vre-unu elaborat in publicu, său se ia parte la desbaterea elaboratorilor aduse de altii. Firesc ca intă'a óra va merge cam greu, a dou'a óra mai bine, a treia óra si mai bine, până cându in fine se va dedă a vorbi in adunări fără nici o sfiela si a-si exprimă liberu si chiaru parerile sele.

Mai departe putem castiga multu si prin creația căilor din biblioteca. In biblioteca nostra,

ce e dreptu, nu se află cărti asiā multe, dara ce se facem? trebuie se ne multamim si cu acestea putene si tocmai pentru aceea se ne stimu din totu puterile, că sa se inmultiesca, asiā inacă, deca nu avem noi multe cărti, se aiba celu putin urmatorii nostri mai multe.

Afara de aceea prin perorari si declamatii ne putem insuși si perfectiună si art'a retorica, care pentru unu preot este sârte necesaria.

Acestea suntu, fratilor, pre scurtu invederale folosite, ce le putem trage din conferintele nôstre. Aideți dara se punem uimeru la uimeru, că in intielegere si concordia se profitâmu cătu se poate mai multu de aceste conveniri. Zelu si energia si intr'adeveru vomu pute trage folosele enumerate. Inse inca odata dicu, ca numai cu zelul si conlucrarea nôstra a tuturor vomu pute trage folosele amintite. Se ne stimu dara cu totii, că conferintele nôstre se fia cătu se poate de bine cercetate, că disputele si desbatelerile asupr'a elaboratorilor se fia cătu mai vîi si in ordinea cea mai buna, si apoi nu va pute dice nimenea, ca acăstă aru si numai o perdere de tempu.

V. Sfere, teologu an. III

denilor, ce se tiene de fonduri, sunto de totu deosebite, si nu se pota pune din mai multe cause, numai granitierilor cunoscute, intru o paralela.

Iéra invinovatirile, că se nu le numescu alt-mintre, ce le face d. corespondinte, discundu, că „n lipsa de tactu, in lipsa de solidaritate in lipsa de im preuna actiune a comunelor nôstre foste granitieri dispune si estadi de elu strainii si da cătu vré la scólele satesci ale comunelor foste granitieri“ me vedu indatoratu ale respinge cu totu granitier, fiindu ca granitieri nostrii cunoscendu-si insu-si forte bine atât scopulu fondului cestionat, cătu si interesele loru au fostu si suntu in perpetua actiune prin alesulu loru comitetu, căruia inca nu-i lipsece tactu nici solidaritate, despre care eu si mei multi fosti granitieri avemu ocazie de a vedé cu ochii nostri din apropiere, iéra nu cu perspectiva d. corespondinte, si de a ne convinge despre acestu adeveru, precum se va poté convinge, asiá credu eu, si representantia generale a regimului nostru intregu cea in scurtu timpu adunanda aici in Sabiu.

Nu e vin'a granitierilor nostrii, ca pâna acum s'au organisat scólele numai dela patru seu cinci companii cu anticipatiuni din fondul nostru scolasticu.

Nu e vin'a granitierilor nostrii ca statutele substerne spre inalt'a aprobare din anul 1864. s'au retramis numai deunadi spre modificare.

Din cele ce au fostu de lipsa si possibilu de a face spre ajungerea scopului, nu s'au intrelasatu nimic'a; si déca inca nu amu ajunsu la succesiunii doritu, granitierii nostri totusi nu numescu pre regimulu actuale, in a căruia mână se asta inca fondul scolasticu, si dela care acceptâmu cu siguritate vindecarea dorerei nôstre, care au ajunsu din indelungata si daunosa stagnare a invenientului in cele mai multe comune foste granitiere, gradul celu mai mare de „straini.“

Scio d. corespondinte bine, de cine se tiene competintia redicâre, sustinerei si salarisarei scolelor, pentru aceea remâna prelungirea ale D-sele, si nu se mestecce nechiamatu in afaceri straine cu asiá numitele „mici digressiuni“ (!?) si sia convinsu si siguru, ca fosti nostri granitieri nu au avutu nece pâna acum si nu voru ave nece in vîntorii lipsa de tutoratul D-sele.

Sabi iu ultim a Ianuariu 1870.

In nomele mai multor fosti granitieri de reg. românu I.

V. Ardeleanu.

O corespondintia a „Albenei“ datata din Brasovu dno 10/22 Ian. da deslusiri asupra procederii românilor de acolo la alegerile comunali. Fiindu ca ati sesem si noi afacerea acesta in vre-o cátiva cuvinte, dâm publicului pasagiele mai momentuoase din acea corespondintia in urmatorie:

„Comitetul rom. convenindu cu comitetul sasescu in cele două sedintie d'antâi a combatutu cu energia conditiunile propuse de acesta, si anume, ca sa se eschida, atât la români cătu si la sasi, dela candidarea in representantia celâiei — nu inse si a districtului, in carea se candidara si se si alese de către amendoue părtele mai multi profesori — clerulu si profesorii. Membrii comitetului rom. arata si documentara pâna la evidentia, ca eschiderea acesta nu are, nu pote se aiba locu, ca e nedreptă, nejustificavera si neopportuna, pâna ce in fine comitetul sasescu declară ca numai sub conditiunile acestea potu se pacteze cu români, iéra altuselui nu. Comitetul rom. si adunarea generale, carea a intrunitu la 150 de persone si intre acestea mai totu fruntasii bravilor nostri cetăieni de aicia, cari au datu si dau si astadi neperitorie dovedi despre simtiul loru de nationalitate, despre alipirea loru către biserică si scóla, precum si despre stima ce o au facia cu clerulu si cu invetiatorii nostri, dicu acesti caldorosi si zelosi sprinitorii si ajutori a totu ce e națiunale si salutaru pentru noi, primira, dupa ce ascultara cu cea mai mare atentie toate argumintele pro si contra, pactul cu conditiunile propuse de comitetul sasescu, cu o majoritate peste 130 de voturi. De-si cu parere de reu, pentu ca scimu apretiul deplinu concursulu clerului si alu invetiatorilor in afacerile nôstre si de desbinari intre noi ne amu ferit si ne vomu feri, că de unu peccat de mórte, conclusulu adunarei generale intre impregiurările de facia nu polé se sia altuselui. Fia-care omu cu mintea sanetosa, neprincipala de prejudicie si care — judeca si cumpă-

nesco toté, cu sânge rece, alege dintre două rele neincunginravere pre celu mai micu pentru ca „incidentu in Scyllam qui vult evitare Carybdim.“ Se aruncâmu sine ira et studio o privire fugitiva preste amendoue partidele, la a căror a aliantia eram avisati. Era partid'a asiá numita „neoungurésca“ seu „progresista“ si apoi partid'a sasescu.“

Dupa acesta arata coresp. cine era ceea-lalta partida si citéza si unu pasagi din programul ei; iéra cătra sine dice corespondintia:

„Ce era dura mai bine si mai oportunu, decat ca români de asta data, pentru că sa se seresa de unu reu mai mare se primesca pactul cu partid'a sasescu, in intiesulu căruia li se stipulese 38 de membri in representantia celathei, toti români zelosi si energiosi si proposi de ei insisi; unu numeru de asta data destulu de considerabilu si ne mai pomenit pâna acum in representantia Brasovului. Cunoscendu astfelui majoritatea românilor de aici, insușirile amenduroru partide, se decisera pentru asta data si fără vre-o conșciuntia in viitoriu, pentru pactul cu sasii. De a facutu bine seu nu, de au fostu acceptârla si temerile intemeiate, judece, cei ce se intereséza din decursul si rezultatulu alegerilor, unde incéta vorbele si vorbescu faptele.“

„Hrm. Ztg.“ inca s'a ocupatu in unu din nrii de curendu de afacerea acesta si impusa in unu modu energetic preotimei si profesorimei evanglice, căci n'a cercat a si sustine dreptulu seu necontestabile si dice ca numai siesi are de a-si multiam déca a fostu asiá desconsiderata, iéra cetătenilor sasi preste totu le face impularea, ca cele aduse inainte de densii spre a-si justifică escluderea pretilor si invetiatorilor dela alegere in comunitate nu suntu suficiente.

Romania.

Ordinul duii ministru de interne cătra toti dnii prefecti de districte.

Domnule prefectu!

Deosebitu de mesurele, ce s'au fostu luat u de mai inainte de cătra guvernele, ce s'au succedat in România pentru neingaduirea israelitilor de a se stabili in comunele rurale, s'au luat u asemenea measure si de a nu se mai lasă libera intrarea in tiéra a ómenilor fără capetii, mai alesu a israelitilor veniti din Podolia si Galitia pâna ce mai antau autoritatile fruntarilor nu se voru asigură, ca a-cestia potu ave mijloce de a dace o viézia onorable, prin o meseria reala practica, seu prin unu capitalu de care aru puté dispune la intrarea loru in principatul Romaniei, si sub rezerva categorica, ca inviore de petrecere in tiéra le este acordata numai pre termenul coprinsu in pasaporte.

Mesurele acestea au fostu si suntu basate pre legile tierei, precum s'au deslusutu totu-a-unu prin diferitele ordine, de căte ori ele au fostu repeatate, si mai cu osebire prin jurnalulu consiliului ministriilor din anul 1866, comunicatu d-vosra prelunga ordinulu circularu cu nr. 20,216, publicatu si in Monitoriu oficialu cu nr. 201, acel'a-si anu. In acesta cestiune esista chiar si obligatiuni internationale; guvernul imperial alu Austriei, in anul 1851, a fostu celu d'antâi a recunoscere dreptulu guvernului de a avisá la oprirea intrârei israelitilor in România, si prin nota din 10 Novembre acelu anu, care se alatura prelunga acesta in copia, ne a comunicatu ordinile date cătra totu dregatorie din Galitia si Bucovina de a nu mai liberă pasaporte ómenilor fără capetii, iéra mai cu séma jidovilor pentru Moldova. Asemenea note avemu si din partea guvernului imperial alu Russiei.

Ori ca mesurele luate si repeatate din timpu in timpu, si inainte de unire si dupa unire, au fostu neglijate de către unele autoritati administrative si comunali, si mai alesu de cătra acelea dela fruntarile tierei; seu ca jidovii, prin mijloce pedisie, au pututu sa se strecore printreb pieuele; totu ce vedem este că o multime de jidovi, ómeni fără meseria si fără capitaluri, cotreera si umple România, si mai alesu partea de preste Milcovu.

Asemenea urmări regretabili au datu nascere la atâtea si atâtea plângeri si protestationi: chiaru in aceste dile au avutu locu in adunarea deputatorilor interbelari, ale căroru desbateri si resultatulu ce au luat u puteti vedé in procesele verbale, ce se publica prin Monitoriu. In definitiv, guvernul s'a pusu inadatorirea de a face a se aplică cu strictitate legile in ființo, in privintia israelitilor.

In urmarea acestor, nu vinu acum, domnule prefectu, a ve comunică nesci-va dispozitioni noue, in cestiunea de satia, ci vinu a ve aminti numai legile existente, numai mesurile luate din tempu in tempu pentru neingaduirea de a mai intră in tiéra a ómenilor fără capetii, si mai alesu a israelitilor, cari nu aru justifică o meseria seu unu capitalu cu care se pota duce o viézia onorable; vinu a ve repetă ordinele precedente, privitorie la neingaduirea israelitilor de a se statornici prin comunele rurale; vinu in fine a ve recomandă de a privighiá că, la imprimirea terminilor cuprinse prin pasaporte, israelitii straini se sia indatorati a se reintorce la urm'a loru, afara de casuri cu totalu exceptionali si bine intemeiête.

Dati dura, domnule prefectu, cea mai energica impulsione autoritatilor administrative si comunali din judetul d-vostre, intielegeti-ve cu autoritatile dela fruntarile tierei spre a se pazi legea; si déca in trecutu din nenorocire, a pututu si vre-unu functionari abatutu dela doctorile sele, d-vosra faceti că, celu putinu, de acum inainte se nu mai esiste nici o schintea de banuila, ca indeplinirea măsurilor luate si a ordinilor date de guvern, in cestiunea de satia, nu se face cu tota sinceritate, buna creditia si desbracata de orice abusu. Nu scapati mai alesu din vedere, ca tota măsurile aru remanea diadarnice, déca ne-am margini actionea numai la politia dela fruntarie; precum este cunoscutu, jidovii intra in tiéra mai multu printre piante. Asiá dura ei trebuie urmariti nu numai la fruntarie, ci mai alesu in comunele unde ei se stabilescu. Aici trebuie o privighiare speciale; aici primarii trebuie de aproape observati, spre a aplica cu energia art. 10 din legea politiei rurale.

Me resum: ochiul d-vosra de privighiare si pretutindeni si pururea neadormit. Numai cu chipul acesta vomu ajunge la resultatul dorit de tiéra si de guvern: acel'a de a scapă România de plag'a sociale a proletariatului jidovescu.

Primiti, domnule prefectu, asigurarea consideratiunei mele.

Ministru Cogalnicen.

Nr. 83, Ianuariu 3.

Varietati.

** Brasovu 26 Ianuariu. Balulu reuniunei femeilor române din sér'a trecuta avu unu publicu nu numai alesu, ci si numerosu si credem, ca resultatul lui, cătu privesce la scopulu serbarei acesteia dela inceptului reuniunii, ya si pentru fundula reuniunii cătu de imbucuratoriu. Fiindu ca tonulu mi se pare de asta data mai pucinu familiaru si ceva afectata, in contra naturei românilui, care nu vră a sei de marginea joialitatiei, căndu se asta in libertatea elementului seu, care, afara de tensiunea purtarei cu convenientia, nu sufere nici o sfîrsla. Istoria de anul trecutu, privitorie la acestu balu si nemultumirile stărei noastre politice se reflectau ore cum cu o radia de seriositate (?) mai rara de pre frontile române; cu tota acestea judecat'a strainilor, intre cari era cu deosebire mai multi oficiri ces. reg., forte pucini din sasi si numai vr'o doi magiari, a fostu si de asta data in sensulu de pâna acum, cumca balulu reuniunii e celu mai frumosu intro tota balurile Brasovului. S'au jucat si jocu nationale române, de si cam cu defectu, totusi cu multa gratia. Despre resultatul in favorea fondului acceptâmu dupa publicarea cum se face că pretutindeni. — dupa „G. Tr.“

** Resultatul alegerilor intregitorie pentru comunitatea din Brasovu este, ca dintre 2100 in-dreptatili la alegere numai 796 au votat. Au primitu majoritate de voturi Carl Boyer cu 761; Demetru Eremias negotiatoriu 624; Stanu Poenariu neg. 620 si Demetru Danielu schimbatoriu de bani 618. Membrii de rezerva, ce urmează cu censu mai micu de 8 fl. 40 cr. se voru asediă si dupa aceea publică.

** In cerculu Chisineului, comitatul Aradului e alesu deputatu pentru dieta Em. Stanescu advocate in Aradu.

(+) Domnul Vasiliu Sturz'a, fostu locotenent domnescu alu Moldovei in 1859, primu ministru si presiedinte alu curiei de cassatione, a repausat in Domnulu pre la 12 ore, in noaptea de 10 spre 11 Ianuariu, in orasul Bacău.

II. LL. Domnul si Doina, in data ce an primitu trist'a scire, s'au grabit a arestat condințele loru veduvei bun-lui cetățenii.

Guvernul a datu ordină a se face repausatul lui onorurile envenite unui barbatu, care a fost chiamat a conduce destinatele tieri in tempurile cele mai critice, si care, in tōte impregurările prin carii au trecento, a datu dovezi de patriotismul celu mai luminat si mai neinteresant.

In siedint'a de astazi, adunarea deputatilor a fostu incunoscintiata prin domnul ministru de interne, de perderea ce a facutu Romani'a. Corpul legislativu, indata si in unanimitate a votat următoarea motiune propusa de domnii S. Boerescu, A. Papadopolu Calimachi si alti representanti:

„Camer'a, manifestându-via sea parere de reu, pentru perderea eminentului barbatu Vasiliu Sturz'a, care, că locotenentu domnescu, a bine meritatu dela patria, aparandu drepturile tieriei si lucrându pentru realizarea unirei, invita pre domnulu presedinte a esprimă socieie sele, din partea camerei, profund'a sea mahnire, si ca adunarea deputatilor Romaniei se asociéza la durerea resimtita de famili'a defunctului.“

* * * (Necrologiu.) Dlu Steriu M. Dnmb'a, român, de origine din Macedonia, a reposat in 28 Ianuariu st. n. Densulu s'a asiediatu in Vien'a că comerciant modestu inainte cu vr'o 60 ani, si acum a repausatul că milionariu. Dupa sine a lasatu doi fiu, unu rēnume mare in lumea financiale si un'a dintre cele mai de frunte case comerciale respectata de intregu comerciul din apropiere si departare. Fia-i tieran'a usiora!

* * * Recrutatiune. In anul acest'a va dā Transilvania la armata de linia unu contingentu de 6000 fectori, iera la resvera 600 fectori.

* * * Frigu. De vre-o căteva dile avem unu geru cumplit. Alalta eri si eri a ajunsu pâna la 24—25 graduri Reamur.

* * * (O metu mare). Dela inceputul ierniei inca nu pre vedioramu ometu pâna in dilele din urma; pre la noi inca nici acestu putienu ometu nu vré se remâna; daru in susu cătra Galiti'a si prin Bucovina se afla intr'o cantitate atât de mare, incătu terenul ce vine dela Lemberg la Romanu, in 8 a lunei curente a sositu cu 5 ore mai tardiș de cătu alta data.

(Intolerantie.) Altam' dela mai multe persoane, ca in diu'a dela 27 Dec. a murit in suburbia Pacurărei unu catolicu, cu numele Co-drat, si ducându-se megiesii la parochiul catolicu spre a regulă inmormantarea, parochiul sub protestu ca nu a fostu chiamat si pentru a ispoedui pre defunctul n'a datu voia la inmormantarea pre cimitirul catolicu. Din acesta causa cadavrul a ramas in casa pâna la 2 Ianuariu, cându dupa interventiunea comisiei desp. I'sa inmormantat la biserica Tom'a Cosm'a. — De cându s'a facutu in Iassi unu cuib de jesuiti a si inceputu o intolerantie din partea clerului catolicu.

(Raritate.) In noaptea de 8 spre 9 a lunei curente, sotia lui Ghitia Gelescu, din desp. a II-a, a nascutu trei copii si anume: două feti si unu baetu; se afla anca cam bolnava.

(Timpul.) „Gardistulu Civicu“ din Galati cu data de 3 Ian. scrie: „Mai bine de 10 dile, adeca dela 20 Decembre spirat, in urma unui pospau de ninsore, orasului nostru au fostu permanentu infasurat de negura desa, ca Londra si alte părți dela nordulu Europei, coplesit totodata de o mare glodosă, care face stradele impracticabile, si circulatiunea displacuta; temperatur'a umedosă si neobicinuita calda, la asemenea epoca, au adusu cătra fine plăta; asiā alaltaeri in diu'a de anul nou au ploațu ca primavera! — Se dice ca acesta schimbare a timpului, aru si favorabila vegetatiie, nu scimu inse de ceva va fi buna si pentru sanatatea animala!...“ — Aici in Iassi timpul este totu asiā; ometul cadivit s'a prefacutu in apa, gloderia este cea mai mare si stradele s'a facutu nepracticabile: acesta din urma circumstare inse nu vine numai din cau'a timpului, ci si din cau'a administratiunei. — In Cernautiu s'a observat in diu'a de 30 Decembre st. v. unu curcubeu.

„Cur. de Iassi.“

* * * (Unu val su turbat) Se scrie din Statele Unite despre o intrecere in dantiu, ce s'a petrecutu intr'unu salonu din Pittsburgh, a-nume proprietariul localului a pusu premiu, unu pretiosu inel de aur, cu conditiune de a se oferi parechii, ce va dantia in celu mai lungu timp. Precisul la 12 ore diu'a, orchestr'a incepu a trage

dantioiu „II Bacio“, si 12 parechi aparura in fatia salonului, gal'a a rivalisat pentru premiu. Dupa 20 minute 4 parechi se oprira, dupa o ora se mai lasara de jocu 4 parechi, apoi succesivu, obosite cu totul se mai retrasera două parechi remanendu in fatia salonului două parechi. Trecendu 4 ore se dice, ca musicii slabisera cu totul, si din verfurile degetelorlor violinistilor picoră săngele pre pamentu. La finea orei a 5 o dântuitore cadiu lesinata, si intre aclamatiuni frenetice, premiul fu oferit parechii, ce se afla singura in câmpul loptei. Damele fură duse mai multu morțe, decătu vii acasa, atât dantatorii cătu si dantatorele au fostu greu bolnavi. Cibotielele au fostu taiete de pre picioarele dantia'orelor, in asiā mesura mare li se umflase picioarele. — Pre noi nu ne prinde nici o mirare, pentru acestu saptu, căci aici, chiar deca nu s'aru pune nici un premiu, din simtiu de ambitia, nu s'aru astătește parechi, cari se sbore in dantiu pâna la nebunie.

Concursu.

Devenindu statuine de parochu gr. or. din opidulu Dobr'a, protopopiatulu Dobrei, vacanta, se scrie prin acesta din partea comitetului parochialu in sensulu art. II. § 6 a Statutului Organicu concursu.

Competitorii la acesta parochia, sia preoti, sia clerici absoluti, se adreseze documentele loru la subserisul pâna in 1 Februaru a. c. st. v.

Comitetulu parochialu alu opidului Dobr'a in 28 Decembre 1869,

Alessandru de Crainicu, (8—1) presed. com. par.

Concursu.

La biseric'a gr. or. româna din Lugosiu, a devenit vacantu postulu de diaconu, cu carele suntu impreunate urmatoriile emolominte:

a) folosirea o $\frac{1}{2}$ sessiune de pamentu;

b) 100 fl. v. a. bani gal'a, din cas'a bisericei;

— si alte accidentii de dupa acesta chiamare.

Doritorii de a castigá acestu postu, au a substerne recursu proveditu cu documentele pr scrisse in §. 131, si cu atestatu de cualificatione dela consistoriulu diecesanu conformu §. 121 din „Statutulu organicu“, pâna in 8 Febr. 1870 cal. v.; adresato cătra sinodulu parochialu alu bisericei gr. or. din Lugosiu la presedintele sinodului dlu protopresbiteru Georgiu Pescianu.

In contielegere cu dlu protopresbiteru. Comitetulu parochialu.

Concursu.

Pentru vacantu parochia din Jupaniu, indiestrata cu emolumintele de o grădină, un'a sessiune de pamentu parochiale, 90 de mesuri de cuceruzu si stola dela 90 de case, se deschide concursu pâna in 1 Februaru 1870, pâna cându doritorii de a dobendî acesta parochia suntu avisati recursurile loru proveditu cu estrasulu de botezu si cu atestatulu consistoriale despre cualificationile loru, adresânde cătra sinodulu parochiale, districtualnicului domnu protopresbiteru alu Fagelului a le substerne.

Jupaniu, 4 Ianuariu 1870.

Comitetulu parochialu.

Atanasiu Ioanovicu, (5—3) prot. Fagelului.

Concursu.

Devenindu vacantu postulu de institutorie la clasa IV-a de fete dele scolele normale române gr-or. din Brasiovu, se deschide prin acesta concursu pentru reocuparea acestui postu, celu multu pâna la 10/22 Fauru a. c.

Institutorela la acesta clasa este salarizata cu 300 fl. v. a. si are a invetiā lucrurile de mâna femeiesci numai dupa prânz adeca iern'a $2\frac{1}{2}$, si vîra 4 ore, de ore-ce inainte de prânz elevele se instruēdă in carte de cătra profesorii gimnasiali.

Dela institutore se cere:

Sa fie nascuta româna de rel. gr-or., se aiba portare morală corespondatore;

Sa dovedese, ca posedă cunoștințele necesare in toate lucrurile de mâni femeiesci, nu numai in cele de lucru, daru mai vertosu in cele de lipsa pentru ducerea unei economii solide; ca are des-

teritate pedagogica in tractarea cu copile; ca cunoște celu putienu elementele invetiate in clasele primarie de fete, si pre lângă limb'a româna, celu putienu inca o limbă străină, sia acesta germană, magiară sau franceză.

Institutorela alăsa va functiona, amesuratul normativelor scolelor noastre, anul primu de proba.

Concurrentele la acestu postu au a' si adresă petitiunile loru impreuna cu documentele recerute celu multu pâna la 10/22 Fauru a. c. la subserisul a eforia scolară.

Brasiovu 12/24 Ianuariu 1870.

Eforia scolelor române centrale gr-or. din Brasiovu.

Damianu Datco (7—2) Presedinte.

Edictu.

Stan'a lui Stanislau Rimbu, carea de 3 ani, a parasitul cu necredintia pre legiuitoru seu barbatu, Ioanu Radenea, ambi din Zernesti, si pribegeste in lume, — nesciindu-se ubicatiunea ei, — se citează prin acesta, in terminu de unu anu, si un'a dì, a se presenta cu atât mai siguru inaintea subserisul scaunu protopopescu, cu cătu ca, la din contra, procesulu matrimonialu asupra-i orditul se va decide, si in absenti'a ei, conformu SS. Canone ale Bisericei noastre gr. or.

Dela scaunu protopopeccu alu Branului. Zernesci, 26 Novembre 1869.

I. Metianu, (2—3) Protopopu.

Edictu.

Prin careva nascuta Nicolau Imberusiu din Sabiu, carea de tempu mai indelungatul cu necredintia au parasitul pre legiuitoru ei barbatu Ioanu Mastiu, fără a se sei loculu astărei ei, se citează prin acesta, că in terminu de uno anu dela datul de fată, negresitul sa se infatisizeze inaintea subserisului foru matrimoniale, pentru ca, la din contra, si in absenti'a ei se voru otari cele de lege prescrise.

Sabiu, 30 Decembre 1869.

Forul matrimoniale gr. or. alu protopopiatului tract. Sabiuului I. Ioanu Hannia.

(3—3) Protop.

Edictu.

Mari'a lui Petru Vladu, carea de mai multu tempu a parasitul cu necredintia pre legiuitoru seu barbatu, Ioanu Rogores, ambi din Codlea, pribegindu in lume, — se citează prin acesta, ca in terminu de unu anu, si un'a dì, sa se presentedie cu atât mai siguru inaintea subserisului scaunu protopopescu, cu cătu ea, la din contra procesulu matrimonialu asupra i porntu, se va decide si in absenti'a ei — conformu SS. Canone ale bisericei noastre gr-orientale.

Dela scaunu protopopeccu alu Branului. Zernesti, in 16 Decembre 1869.

I. Metianu, (4—3) Prot.

Nr. 121 1869.

(6—3) Edictu.

Paraschiv'a Tatu din opidulu Codlea, districulu Brasiovului, carea de 12 ani cu necredintia a parasitul pre legiuitoru seu barbatu, Georgiu Pisu din Boholtiu, scaunu Cincului mare, pribegindu in lume, nesciindu-se loculu astărei ei, se provoca prin acesta, ca in terminu de unu anu dela datul de josu negresitul sa se infacise de la subserisulu foru matrimonialu, si sa dee respunsu la actiunea barbatului seu, seu in persona seu prin reprezentante, căci la din contra si in absenti'a sea se voru decide cele de lipsa, in intielesulu canoneloru s. bisericei noastre.

Sabiu in 29 Decembre 1869.

Scaunu protop. gr-res. alu Cincului mare.

Burs'a de Vien'a.

Din 20 Ianuariu (1 Febr. 1870.)

Metalicile 5%	60 40	Act. de creditu 262 20
Imprumut. nat. 5%	70 25	Argintulu 121 80
Actiile de banca	726	Galbinul 5 81